

ZÁKON
č. 309/2023 Z. z.

z 28. júna 2023

o premenách obchodných spoločností a družstiev a
o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. XVI

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení zákona č. 350/2004 Z. z., zákona č. 651/2004 Z. z., zákona č. 340/2005 Z. z., zákona č. 523/2005 Z. z., zákona č. 656/2006 Z. z., zákona č. 215/2007 Z. z., zákona č. 593/2007 Z. z., zákona č. 378/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 83/2009 Z. z., zákona č. 258/2009 Z. z., zákona č. 471/2009 Z. z., zákona č. 563/2009 Z. z., zákona č. 83/2010 Z. z., zákona č. 490/2010 Z. z., zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 406/2011 Z. z., zákona č. 246/2012 Z. z., zákona č. 440/2012 Z. z., zákona č. 360/2013 Z. z., zákona č. 218/2014 Z. z., zákona č. 268/2015 Z. z., zákona č. 360/2015 Z. z., zákona č. 297/2016 Z. z., zákona č. 298/2016 Z. z., zákona č. 334/2017 Z. z., zákona č. 112/2018 Z. z., zákona č. 323/2018 Z. z., zákona č. 368/2018 Z. z., zákona č. 369/2018 Z. z., zákona č. 317/2019 Z. z., zákona č. 318/2019 Z. z., zákona č. 368/2019 Z. z., zákona č. 344/2020 Z. z., zákona č. 186/2021 Z. z., zákona č. 346/2021 Z. z., zákona č. 408/2021 Z. z., zákona č. 222/2022 Z. z., zákona č. 516/2022 Z. z. a zákona č. 9/2023 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 4 sa odsek 4 dopĺňa písmenom e), ktoré znie:

„e) zdaniteľná osoba, na ktorú v tuzemsku prechádza hmotný majetok alebo nehmotný majetok platiteľa, ktorý sa rozdelil odštiepením³⁾ alebo cezhraničným odštiepením,⁴⁾ a to dňom účinnosti premeny pri odštiepení^{4a)} alebo dňom účinnosti premeny pri odštiepení podľa zákona platného v inom členskom štáte alebo zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo dňom účinnosti premeny pri cezhraničnom odštiepení.^{4b)}“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 3 až 4b znejú:

„³⁾ § 2 ods. 9 zákona č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴⁾ § 2 ods. 9 druhý bod a ods. 12 zákona č. 309/2023 Z. z.“.

^{4a)} § 4 ods. 1 zákona č. 309/2023 Z. z.

^{4b)} § 4 ods. 2 zákona č. 309/2023 Z. z.“.

2. V § 4 ods. 8 prvej vete sa na konci bodka nahrádza bodkočiarkou a pripájajú sa tieto slová: „ak sa táto skutočnosť nezapisuje do obchodného registra a platiteľ podľa odseku 4 písm. a), b) alebo podľa písm. e) nemá v tuzemsku sídlo, doklady musia byť úradne overené.“.

K bodom 1 a 2 - § 4 ods. 4 písm. e) a § 4 ods. 8

Navrhuje sa ustanoviť, aby v prípade rozdelenia spoločnosti odštiepením, v rámci ktorého dochádza k prechodu hmotného alebo nehmotného majetku rozdeľovanej spoločnosti, registrovanej za platiteľa dane, na nástupnícku spoločnosť, sa táto nástupnícka spoločnosť stala ex lege platiteľom dane ku dňu účinnosti premeny, ak je zdaniteľnou osobou. Navrhuje sa, aby sa platiteľom podľa § 4 zákona o DPH stala aj zdaniteľná osoba so sídlom v inom členskom štáte EÚ, resp. so sídlom v zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktorá je nástupníckou spoločnosťou aj pri odštiepení v inom členskom štáte alebo v zmluvnom štáte alebo pri cezhraničnom odštiepení, ak prechádzané imanie rozdeľovanej obchodnej spoločnosti je možné na účely zákona o DPH považovať za

prevádzkareň v tuzemsku. Ak nástupnícka spoločnosť nie je zdaniteľnou osobou, prechod hmotného alebo nehmotného majetku bude rozdeľovaná spoločnosť povinná vysporiadať v súlade s § 8 ods. 3 a § 9 ods. 2 a 3 zákona o DPH.

*V prípade, ak sa platiteľom podľa § 4 ods. 4 písm. a), b) alebo písm. e) zákona o DPH stane zdaniteľná osoba so sídlom v inom štáte, navrhuje sa, aby doklady, ktoré je zdaniteľná osoba povinná predložiť na osvedčenie skutočnosti, na základe ktorej sa stala platiteľom, boli úradne overené; uvedená povinnosť sa nebude vyžadovať, ak sa táto skutočnosť zapisuje do obchodného registra (napríklad cezhraničné rozdelenie tuzemskej spoločnosti). **Účinnosť 1. marca 2024***

3. § 5 sa dopĺňa odsekmi 3 a 4, ktoré znejú:

„(3) Platiteľom sa stáva aj zahraničná osoba, na ktorú v tuzemsku prechádza hmotný majetok alebo nehmotný majetok platiteľa, ktorý

a) zanikol bez likvidácie, a to dňom keď sa stala právnym nástupcom platiteľa, ak naďalej spĺňa status zahraničnej osoby,

b) sa rozdelil odštiepením, a to dňom účinnosti premeny pri odštiepení podľa zákona platného v inom členskom štáte alebo zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ak naďalej spĺňa status zahraničnej osoby, alebo

c) sa rozdelil cezhraničným odštiepením, a to dňom účinnosti premeny pri cezhraničnom odštiepení, ak naďalej spĺňa status zahraničnej osoby.

(4) Platiteľ uvedený v odseku 3 je povinný oznámiť Daňovému úradu Bratislava skutočnosť, na základe ktorej sa stal platiteľom, do desiatich dní odo dňa vzniku tejto skutočnosti a v tej istej lehote predložiť doklady osvedčujúce túto skutočnosť; ak sa táto skutočnosť nezapisuje do obchodného registra, doklady musia byť úradne overené. Daňový úrad Bratislava preverí a porovná skutkový stav s údajmi v oznámení a dokladoch a ak sú údaje v oznámení a dokladoch pravdivé a správne, zaregistruje platiteľa a prideli mu identifikačné číslo pre daň do desiatich dní odo dňa doručenia oznámenia skutočnosti a dokladov osvedčujúcich túto skutočnosť; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Ak Daňový úrad Bratislava zahraničnú osobu nezaregistruje, vydá o tom rozhodnutie, proti ktorému nemožno podať odvolanie.“

K bodu 3 - § 5 ods. 3 a 4

*V § 5 sa navrhuje ustanoviť, aby sa zahraničná osoba v určitých, presne vymedzených prípadoch, stala platiteľom zo zákona, podobne ako je tomu v prípade ustanovenia § 4 ods. 4 zákona o DPH. Dôvodom takéhoto návrhu je zachovanie continuity štatútu platiteľa v prípadoch, kedy na zahraničnú osobu, ktorá sa stáva právnym nástupcom platiteľa zaniknutého bez likvidácie, alebo ktorá je nástupníckou spoločnosťou platiteľa rozdeleného odštiepením alebo cezhraničným odštiepením, prechádza hmotný majetok alebo nehmotný majetok, ktorý by bol v prípade, že by išlo o dodanie tovaru alebo služby za protihodnotu, posudzovaný podľa pravidiel zákona o DPH ustanovujúcich miesto dodania tovaru alebo služby za dodaný v tuzemsku. Navrhované prípady sa týkajú len situácií, kedy právny nástupca alebo nástupnícka spoločnosť bude aj v prípade, že nastala skutočnosť, na základe ktorej sa stala platiteľom, posudzovaná ako zahraničná osoba, teda v dôsledku, že nastane predmetná skutočnosť, jej nevznikne v tuzemsku prevádzkareň, keďže na takýto prípad sa vzťahuje ustanovenie § 4 ods. 4 zákona o DPH. **Účinnosť 1. marca 2024***

4. V § 10 odsek 1 znie:

„(1) Za dodanie tovaru a dodanie služby sa nepovažuje predaj podniku alebo časti podniku tvoriacej samostatnú organizačnú zložku a vloženie podniku alebo časti podniku tvoriacej samostatnú organizačnú zložku ako nepeňažný vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva, ak nadobúdateľ je platiteľom alebo sa stáva platiteľom podľa § 4 ods. 4; nadobúdateľ, ktorý je platiteľom alebo sa stáva platiteľom podľa § 4 ods. 4, sa na účely tohto zákona považuje za právneho nástupcu zdaniteľnej osoby, ktorá podnik alebo časť podniku tvoriacu samostatnú organizačnú zložku predala alebo vložila ako nepeňažný vklad, a to v rozsahu hmotného majetku a nehmotného majetku, ktorý sa na neho prevádza.“

5. V § 10 sa za odsek 1 vkladajú nové odseky 2 a 3, ktoré znejú:

„(2) Odsek 1 sa neuplatní, ak nadobúdateľ výlučne alebo prevažne dodáva tovary a služby, ktoré sú oslobodené od dane podľa § 28 až 41; táto výnimka sa nevzťahuje na predaj alebo vloženie podniku alebo jeho časti platiteľom, ktorý výlučne alebo prevažne dodáva tovary a služby, ktoré sú oslobodené od dane podľa § 28 až 41.

(3) Za dodanie tovaru a dodanie služby sa nepovažuje ani prechod hmotného majetku alebo nehmotného majetku na nástupnícku spoločnosť platiteľa v rámci jeho rozdelenia odštiepením alebo cezhraničným odštiepením, ak nástupnícka spoločnosť je platiteľom alebo sa stáva platiteľom podľa § 4 ods. 4 alebo podľa § 5 ods. 3; nástupnícka spoločnosť sa na účely tohto zákona považuje za právneho nástupcu tohto platiteľa, a to v rozsahu majetku, ktorý na ňu prechádza.“

Doterajší odsek 2 sa označuje ako odsek 4.

K bodom 4 a 5 - § 10 ods. 1, 2 a 3

Navrhované ustanovenia spresňujú doterajšie znenie § 10 ods. 1 zákona o DPH o skutočnosť, že nadobúdateľ podniku alebo časti podniku tvoriacej samostatnú organizačnú zložku sa na účely uplatňovania práv a povinností vyplývajúcich zo zákona o DPH, založených právnymi skutočnosťami, ku ktorým došlo po dni účinnosti prevodu, resp. vkladu, považuje v rozsahu na neho prevádzaného hmotného a nehmotného majetku za právneho nástupcu prevodcu, resp. vkladateľa podniku alebo jeho časti. Okrem už uplatňovaného ustanovenia § 54b zákona o DPH pôjde napríklad o práva a povinnosti vyplývajúce z § 53, 53b alebo § 81 zákona o DPH. Tieto následky nenastanú, ak ide o prevod, resp. vklad podniku alebo jeho časti tvoriacej samostatnú organizačnú zložku podľa navrhovaného § 10 ods. 2 zákona o DPH.

*Súčasne sa z dôvodu právnej istoty navrhuje výslovne ustanoviť, že v prípade rozdelenia spoločnosti odštiepením (či už odštiepením zlúčením alebo odštiepením splynutím) alebo v prípade cezhraničného odštiepenia, sa za dodanie tovaru alebo služby nepovažuje prechod hmotného majetku alebo nehmotného majetku na nástupnícku spoločnosť, ak je táto ku dňu účinnosti premeny platiteľom (odštiepenie zlúčením) alebo sa platiteľom stáva podľa § 4 ods. 4 písm. e) alebo podľa § 5 ods. 3 písm. b) zákona o DPH (odštiepenie splynutím) alebo podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona o DPH (cezhraničné odštiepenie). Aj v tomto prípade sa nástupnícka spoločnosť považuje striktne v rozsahu prevádzaného majetku na účely zákona o DPH za právneho nástupcu rozdeľovanej spoločnosti. Z toho vyplýva, že nástupnícka spoločnosť nenadobúda práva a povinnosti z na ňu prejedných záväzkov, ak sa tieto nevzťahujú k majetku, ktorý je predmetom prechodu. Napríklad, ak na nástupnícku spoločnosť prešla povinnosť zaplatiť za tovar kúpený rozdeľovanou spoločnosťou, ktorá už tento tovar dodala tretej osobe, alebo ak predmetný tovar ostáva v majetku rozdeľovanej spoločnosti, rozdeľovaná spoločnosť ostáva naďalej povinná vykonať opravu odpočítanej dane podľa § 53b ods. 1 písm. a) zákona o DPH. V prípade odštiepenia, resp. cezhraničného odštiepenia, podobne ako je posudzované právne nástupníctvo na účely zákona o DPH pri prevode, resp. vklade podniku platiteľa, je však právne následky právneho nástupníctva potrebné vykladať s ohľadom na právne následky, ku ktorým dochádza pri tejto forme premeny, keďže rozdeľovaná spoločnosť nezaniká. Z uvedeného vyplýva, že práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona o DPH vo vzťahu k prechádzanému majetku budú nástupníckej spoločnosti vznikajú, len ak ku právnej skutočnosti, ktorá vznik práva alebo povinnosti založila, dôjde po dni účinnosti premeny. Napríklad, ak 100 dní od splatnosti záväzku za dodanie tovaru, za ktoré rozdeľovaná spoločnosť nezaplatila protihodnotu, uplynulo pred dňom účinnosti rozdelenia spoločnosti odštiepením, bude na splnenie povinnosti vyplývajúcej z § 53b ods. 1 písm. a) zákona o DPH povinná rozdeľovaná spoločnosť, a to bez ohľadu na skutočnosť, že následne dôjde v dôsledku odštiepenia k prechodu tohto tovaru na nástupnícku spoločnosť spolu so záväzkom jeho úhrady. Následne, v prípade úplnej alebo čiastočnej úhrady tohto záväzku, ku ktorej dôjde po účinnosti premeny, nástupníckou spoločnosťou, bude táto oprávnená na vykonanie opravy opravenej odpočítanej dane podľa § 53b ods. 4 zákona o DPH. **Účinnosť 1. marca 2024***

6. V § 54b ods. 1 sa vypúšťa druhá veta.

7. V § 54b ods. 2 sa za slová „ods. 1“ vkladá čiarka a slová „a platiteľ, ktorý sa rozdelil odštiepením alebo cezhraničným odštiepením“ a slová „je povinný“ sa nahrádzajú slovami „sú povinní“.

8. V § 54b odsek 3 znie:

„(3) Ak nadobúdateľ podniku alebo časti podniku alebo platiteľ, na ktorého prešiel investičný majetok platiteľa v rámci jeho rozdelenia odštiepením alebo cezhraničným odštiepením, nemá k dispozícii údaje podľa odseku 2, predpokladá sa, že odpočítanie dane pri nadobudnutí investičného majetku bolo uplatnené v roku nadobudnutia tohto majetku právnym nástupcom, a to vo výške 100 % zo základu dane, ktorým je reálna hodnota tohto investičného majetku podľa osobitného predpisu.³¹⁾“.

K bodom 6 až 8 - § 54b ods. 1, ods. 2 a 3

V prípade, že je predmetom prechodu investičný majetok podľa § 54 ods. 2 zákona o DPH, navrhuje sa, ako tomu je už v súčasnosti pri prevode, resp. vklade podniku alebo časti podniku, aby spoločnosť, ktorá sa rozdeľuje odštiepením resp. cezhraničným odštiepením, bola povinná oznámiť nástupníckej spoločnosti údaje týkajúce sa úpravy odpočítanej dane (§ 54, 54a a § 54d zákona o DPH), čím sa sleduje kontinuita pri uplatňovaní tohto inštitútu, tak z hľadiska plynutia obdobia na úpravu odpočítanej dane, ako aj z hľadiska presnosti uplatneného práva na odpočítanie dane. Ak k uvedenému odovzdaniu informácie nedôjde, navrhuje sa aj v prípade tejto formy premeny obchodnej spoločnosti ustanoviť právnu domnienku, ktorá predpokladá, že k odpočítaniu došlo rozdeľovanou spoločnosťou v plnej výške a v roku rozdelenia spoločnosti odštiepením alebo cezhraničným odštiepením. Účinnosť 1. marca 2024

9. V § 81 ods. 7 sa na konci dopĺňajú slová „alebo podľa § 5 ods. 3“.

K bodu 9 - § 81 ods. 7

Navrhuje sa, aby daňová povinnosť podľa § 81 ods. 5 zákona o DPH nevznikala ani v prípade zániku platiteľa bez likvidácie, ktorého právny nástupca sa stáva platiteľom podľa navrhovaného § 5 ods. 3 písm. a) zákona o DPH. Účinnosť 1. marca 2024

.....

Čl. XXXV

Tento zákon nadobúda účinnosť **1. augusta 2023 okrem ustanovení** čl. XIV bodov 2 až 7, 23 až 29 a 39, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2024, ustanovení čl. I, čl. II bodov 1 až 16, čl. III, čl. IV bodov 1, 2 a 4, čl. V až XIII, čl. XIV bodov 1, 8 až 22 a 30 až 38, **čl. XV až XX**, čl. XXI bodov 2, 3, 8, 55, 76, 93 a 94, čl. XXII bodu 6, čl. XXIII až XXXII, čl. XXXIII bodu 2 a čl. XXXIV, ktoré **nadobúdajú účinnosť 1. marca 2024** a ustanovení čl. II bodu 17, čl. IV bodov 3 a 5, čl. XXI bodov 1, 4 až 7, 9 až 54, 56 až 75, 77 až 92, 95 až 126, 128 až 130 a § 206q v bode 131, čl. XXII bodov 1 až 5 a 7 a čl. XXXIII bodov 1, 4 a 5, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2025.

prezidentka Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky